

Poštovani čitatelji,

pred vama je novi broj MEDICUSA - časopisa koji je postao nezaobilazni dio edukativnog štiva koje pišu naši vrhunski stručnjaci iz pojedinih područja kliničke medicine. Ovaj broj je posvećen principima farmakoterapije kardiovaskularnih bolesti a pisali su ga liječnici koji su posebno senzibilizirani za područje kliničke farmakologije, tako da je dominantan pristup kliničkofarmakološki. Većina tekstova citira brojne studije, tako da se razina izlaganja bazira na medicini temeljenoj na dokazima pa se u pojedinim tekstovima iznose i razine dokaza od velikih multicentričnih, multinacionalnih, kontroliranih studija do dokaza temeljenih na dogovorima eksperata iz pojedinih područja. Liječnici koji su pisali pojedina poglavlja rade u svim većim ustanovama u Hrvatskoj pa se ovaj broj MEDICUSA može smatrati općehrvatskim brojem.

Prof. dr. sc. J. Bagatin, prof. dr. sc. D. Ljutić i doc. dr. sc. D. Fabijanić rade u KBC-u Split, prof. dr. sc. I. Francetić u KBC-u Zagreb, prof. dr. sc. D. Vitezić, prof. dr. sc. L. Zaputović i prof. dr. sc. Ž. Mavrić u KBC-u Rijeka, prof. dr. sc. M. Bergovec u KB Dubrava, dr. sc. A. Knežević u OB Zadar, doc. dr. sc. Diana Delić-Brkljačić u KB "Sestre milosrdnice", dr. M. Bilušić, klinički farmakolog, radi u privatnoj ustanovi, a prof. dr. sc. R. Bernat u Magdaleni – specijalnoj bolnici za kardiovaskularnu kirurgiju i kardiologiju u Krapinskim toplicama. Autori su naši cijenjeni stručnjaci u područjima o kojima pišu. U svojim tekstovima prikazali su najnovije stavove temeljene na preporukama europskih i američkih kardioloških društava dominantno ističući terapijski pristup pojedinim kliničkim entitetima, pa su tako tekstovi osuvremenjeni najnovijim kliničkofarmakološkim podacima.

Ovim uvodnikom želio sam predstaviti teme koje obrađuje ovaj broj MEDICUSA. Kao urednik želim zahvaliti svim autorima koji su aktualno i suvremeno prikazali najčešće probleme iz kardiovaskularne farmakologije. Posebnu zahvalnost iskazujem farmaceutskoj tvrtki PLIVA i glavnoj urednici časopisa MEDICUS dr. Adeli Kolumbić Lakoš, koja je smatrala prikladnim prihvatiti kardiovaskularnu farmakologiju za tematski broj. Budući čitatelji ocijenit će koliko je naš rad bio uspješan, a najveća nagrada bit će nam ako bude od pomoći i koristi kolegama u liječenju bolesnika s kardiovaskularnim bolestima.

Diuretici su i dalje temeljni lijekovi u liječenju popuštanja srca i blage ili umjerene hipertenzije (stadij I i II), ali još uvijek susrećemo neadekvatno propisivanje. U praksi ćemo naići na jednokratno doziranje diuretika Henleove petlje (furosemida, torasemida) u liječenju popuštanja srca premda je poznato da se ukupna dnevna doza diuretika mora primijeniti višekratno (barem dva puta na dan) kako bi se postigla bolja diureza a izbjegla anti-diureza. S druge strane, u liječenju hipertenzije snažni diuretici nisu lijekovi prvog izbora već tijazidi. To je naglašeno u članku prof. dr. sc. Ž. Mavrića i suradnika.

Slijedi članak o beta-blokatorima u kojem dr. sc. A. Knežević daje suvremeni prikaz beta-blokatora i njihovo današnje mjesto u kardiovaskularnoj terapiji. Naglašava njihove međusobne razlike, ali i prijepore koji su se pojavili nakon novijih metaanaliza. Međutim, ističe njihovu vrijednost u liječenju hipertenzije, koronarne bolesti, kliničke studije (razina dokaza tipa A).

U članku prof. dr. sc. L. Zaputovića na pregledan su način prikazani antagonisti kalcija te su istaknute njihove međusobne razlike i indikacije u kojima imaju prednost. Spominju se i stavovi Europskog društva za kardiologiju. Dane su sheme vrsta kalcijevih kanala, farmakokinetičke razlike između antagonista kalcija, učinci antagonista kalcija u ishemijskoj bolesti srca.

Sljedeći članak prof. dr. sc. D. Ljutića daje povijesni pregled otkrića renin-angiotenzin-aldosteronskog sustava te navodi novije spoznaje o mjestima djelovanja angiotenzina (I do IV). Navodi nove mogućnosti kao što su imunizacija protiv angiotenzina, stimulacija AT2-receptora i razvoj inhibitora kimaze. Naglašava da reninski sustav nije samo endokrini već parakrini i intrakrini pa na njega možemo djelovati na više razina.

U članku doc. dr. sc. D. Fabijanića na moderan način prikazano je liječenje hiperlipidemije uz navođenje farmakokinetičke i farmakodinamske razlike među hipolipemicima općenito. Posebno je naglasio nuspojave i precijenjenu vrijed-

nost učestalog mjerenja CPK. U drugom članku posebno naglašava njihov pleiotropni učinak uz prikaz najnovijih literaturnih podataka.

Slijedi članak prof. dr. sc. I. Francetića o digitalisu. Naglašena je umanjena vrijednost digitalisa, navedeni su kontrolirani klinički pokusi i sužene indikacije na popuštanje srca uz fibrilaciju atriya.

Prof. dr. sc. D. Vitezić piše članak o nitratima koji su u uporabi duže od 150 godina. Ističe se mehanizam tolerancije i upozorava na način rješavanja toga problema.

Članak prof. dr. sc. M. Bergovca detaljno opisuje antiagregacijsko liječenje danas, kao i mogućnost koja nam se pruža u budućnosti jer navodi i lijekove koji još nisu registrirani u Hrvatskoj tako da ga i prof. dr. sc. J. Bagatin u članku o novim lijekovima u kardiologiji citira. Detaljno je istakao razlike u antiagregacijskim lijekovima navodeći nove studije i najnoviju literaturu. Posebno se osvrnuo na tienopiridine i antagoniste glikoproteinskih receptora, kao i na primarnu i sekundarnu prevenciju.

U kratkom članku o antiaritmici dr. M. Bilušić daje njihovu podjelu, naglašava individualni pristup svakom bolesniku. Podvlači neracionalnost uporabe ove skupine lijekova, a meni se kao uredniku čini da je tu najviše lutanja kako u razumijevanju mehanizma djelovanja tako i u primjeni antiaritmiaka.

Sljedeći članak o liječenju fibrilacije atriya prof. dr. sc. R. Bernata upozorava na najnovije mogućnosti kako medikamentnog liječenja tako i drugih načina liječenja (elektrokardioverzija, kateterska ablacija). Upozorava se na važnost kontrole ritma a i frekvencije uz vrijednost antikoagulacijskog liječenja te se naglašava individualni pristup svakom bolesniku.

Pri samom kraju ovog broja slijedi članak doc. dr. sc. Diane Delić-Brkljačić u kojem je naglasila važnost fiksne kombinacije u liječenju hipertenzije kako u smanjenju kardiovaskularnih komplikacija tako i u suradljivosti bolesnika. Istakla je ravnopravnost svih skupina antihipertenziva kao lijekova prvog izbora pa tako i fiksne kombinacije, a što je preporuka Europskog društva za hipertenziju i za kardiologiju.

I na samom kraju prof. dr. sc. J. Bagatin se osvrnuo na neke nove lijekove u kardiologiji koji još nisu registrirani u Hrvatskoj. Premda nam se činilo da se razvoj inovativnih lijekova znatno usporio, iz navedenog članka vidljivo je da nam svakodnevno dolaze novi lijekovi kako po načinu djelovanja tako i po nekim farmakodinamskim i farmakokinetičkim osobinama, što nam daje nadu u bolju i savršeniju farmakoterapiju u budućnosti.

Prof. dr. sc. Jugoslav Bagatin, dr. med,
klinički farmakolog,
internist-kardiolog